

נסתם הגולל

אבל רצה המיקרה שדיברתי עם שניים מן הארבעה מדב אל לב — והריני יכול להצהיר שהם נכספים, להקמת מדינה פלסטינית חופשית בגדה המערבית (ורצועת-עזה).

אין הם רואים טעם להצהיר על כך בקוליות. כאשר מימשלה הכיבוש הישראלי מכריו כל שני וחמישי על התנגדותו הנחרצת לרעיון זה, ומאיים על חסידיו במאסר ובגירוש אל מעבר לירדן.

משה דיין אינו הייב להאמין לדברי, כשם שאני בהחלט איני מאמין לדבריו. למרבה המזל, אין כלל צורך לסמוך על אמונה. יש דרך פשוטה לגלות מה רוצים מיליון ורבע הפלסטינים הנמצאים תחת כיבוש ישראלי.

הבה נסכים לעריכת מישאלים דמוקרטיים וחופשיים תחת פיקוח נייטרלי, בקרב העם הפלסטיני, ונציג בפניו את שלוש האפשרויות: חזרה לירדן, מימשל צבאי נצחי של משה דיין, או הקמת מדינה פלסטינית חופשית. אני מוכן להתערב עם משה דיין על כך מתקופת-הברונזה ש-90% שני תושבי השטחים המוחזקים יצביעו בעד הפיתרון השלישי.

זה היה כך: הוועידה דחתה את הצעת המלך עבדאללה. אולם החלטה זו לא פורסמה מעולם. עבדאללה, ששט בכך כוונה-התקשורת, פירסם החלטות שפירסמו, בעזרת הכוזשת והי צבא סתם את הפה לכל מי שהעז להתנגד.

ב-19 שנות השלטון הירדני בגדה, עברו מאות פלסטינים את חדריה-העיניים של הבולשת הירדנית ונמקו במחנות-ריכוז, בשל התנגדותם לשלטון הירדני בפלסטין. האמת ההיסטורית היא זו: מעולם לא קיבל על עצמו העם הפלסטיני את השלטון הירדני. מעולם לא הייתה

לפני שנסתם הגולל*

הכרעה דמוקרטית, בהצבעה חשאית וברוב דעות, למען הצטרפות לירדן. מה שאירע לא היה אלא אקט ברוטאלי של סיפוח. בידי שילטון דיקטטורי אלם. זה קרה לעמים רבים בהיסטוריה. זה קרה, רא פעם, לעם היהודי. אין בכך דבר היכול, לסתם את הגולל על זכותו של עם לחרות.

א כל נניח, לרגע, שהעם הפלסטיני היה באמת מחליט, באופן חופשי, להסתפת לממלכת ירדן.

לכל אורכה של ההיסטוריה יש דוגמאות של עמים שונים ורבים, שהסכימו במשך זמן-מה (מרצון או מאונס) לחיות בכפייה אחת עם עם שכן, עד שהגיעו לכלל מס קנה שכדאי לחיות לבד, במיסגרת מדינית ייחודית, הפולנים היו תחת שילטון העם הרוסי, עם סלאווי כמיהו, הנורבגים חיו תחת שילטון העם-הנאצי השוודי, ההונגרים חיו תחת, "הכתר הכפול" של הקיסר האוסטרי.

האם בגלל אקט חד-פעמי — אפילו מרצון — של קבלת עול שילטונו של שילטון זר, "נסתם הגולל" על זכותו של עם לייחוד מדיני משלו? הטענה גובלת בלדותיות. היא מוכיחה, לכל הפחות, כרות היסטורית נוראה.

א כל המשה דיין יש עוד קלפים בשרוול. הוא שולף אותם כמו קלפן מומחה בספינת-הימורים על גלי המיסיון, ארבעה ג'קים.

ארבעה עסקנים פלסטיניים אמרו לו שאינם רוצים להיפטר מירדן.

בראבו! ארבעה עסקנים בגודל טבעי! מי הם הארבעה?

שניים מהם היו שרים בממשלת חוסיין. שניים מונו על-ידי חוסיין כראשי-ערים. אחד היה מושל מחוז מטעמו. אילו התנגעו ארבעה אלה את שילטון המלך, לא היה בכך שום פליאה. עדותם הייתה שווה בדיק כמו ארבעה שרים צרפתיים בווישי, שתמכו במרשאל פטן; או ארבעה עסקנים צ'כיים, שקיבלו מישרות רמות בפרוטקטוראט הנאצי.

איזה שהוא מקום בעולם יושבת ועדה ביגלאר מית, האחראית לחלוקת התוארים במישפת העמים. הוועדה היא ריכונית. היא קובעת מי ראוי לקבל תואר של אומה, ואת הזכות להקים מדינה — כמו הוועדה בטכניון החיפאי, למשל, הקובעת מי זכה בתואר מהנדס, וראוי לעסוק בעבודות הנדסה.

כל ציבור בעולם, המבקש לזכות במעמד רם זה, מגיש לוועדה בקשה בכתב, בשלושה עותקים, בצירוף מיס מכים ותמונות. הוועדה מעיינת בבקשה ומקבלת את החלטתה, החלטה זו היא סופית, ואין עליה עירעור.

הוועדה גם מטפלת במיקרים שיש אומות שזכו בתואר, אך איבדו אותו לאחר מכן בשל התנהגות בלתי-ראויה — כמו למשל ארריכל, שבנינו התמוטט.

פסקי-הדין של הוועדה מתפרסמים בביטאון רישמי, המגיע רק לידים של אנשים ספורים ומובהרים. כמו משה דיין.

ו זהו התמונה המתקבלת מן הנאום שנשא משה דיין ביום הרביעי האחרון, בפני מקבלי התוארים בטכניון. נאומי של דיין מתחלקים כללית לשני סוגים, שיש להבחין ביניהם היטב.

יש נאומים-לשעה, שאין להם מטרה אלא לבלבל את האוייב, או לזכות בכותרת של עיתון-ערב. נאומים אלה נשכחים בו ביום. דיין עצמו סומך על שיכחה רחמנית זו, שכן נאומי אלה סותרים זה את זה בקצב מסחרר. אך מותר מבין הנאומים מסוג זה, מזדקק רוב כמה נאומים, שמשעה דיין עצמו רואה בהם נאומים-ניצח. את אלה הוא קורא מן הכתב, והוא רואה לפירסומם למען הדורות.

כזה היה נאום-ההספד שלו קבר רוני רוטנברג במאי 1956: ("דור התנחלות אנו, וכלי כובע-הפלדה ולוע-התותח לא נוכל לטעת עץ ולבנות בית..."). כזה היה נאום בפני הנוער ברמת-הגולן בקיץ 1968: ("אל ימצא יהודי שיאמר: סוף פסק. זהו תהליך שטרם בא אל סיומו..."). כזה היה נאום כעבור כמה ימים בפני בוגרי פ"ם: ("נגזר עלינו לחיות במצב של לוחמה מת-מדת עם הערבים...").

הנאום בטכניון מצטרף לסידרה זו. דיין דאג לפרסמו כבר למחרת היום, מילה במילה. ואכן: כנאום זה פוסק משה דיין את פסקי דינו הסופי בעניין הפלסטיני.

דין אינו אומר, כמו גולדה מאיר, "פלסטין יוק".

לא היתה ולא נבראה, אלא משל היתה.

דין מתקדם יותר. היתה פלסטין, אבל היא הלכה לעולמה, המיסכנה, נקברה, וזהו זה.

אין קרה מיקרה טראגי זה? רשות הדיבור למשה דיין: "בסטאטוס המדיני (של פלסטין) התחוללה מהפכה טוטאלית. המנדט בטל, ולאורחות הפלשתינאית שוב לא היתה שום משמעות. מערבה מהקו הירוק קמה ישראל... ומזרחה לו — ביוזמת התושבים הפלשתינאים שמנו אז כחצי מיליון נפש — הוחלפה האזרחות הפלשתינאית בירדנית, כבירת הגדה המערבית הוכרה עמא, ולא ירושלים.

לוא רצו הפלשתינאים לשמור על יישות מדינית פלשתינאית, זו היתה השעה לעשות זאת. אך לאחר שהיהודים הקימו בחלקם הם של פלשתינה את ישראל, העדיפו הערבים להצטרף לממלכה הירדנית ולוותר על ייחודם המדיני. ני הפלשתינאים, ובזאת נסתם הגולל על פלשתינה המדינית, היתה פלשתינה ואיננה עוד."

הד וחלק. נסתם הגולל. היתה ואיננה, כרוך דיין אמת.

מ ביוון שדיין עצמו מסר את התמליל לפירסום, לזכר הדורות, הוא העמיד אותו לביקורת ההגיון.

נתחיל בקביעה המעשית: ביוזמת "התושבים הפלסטיניים" הוחלפה האזרחות הפלסטינית בירדנית. הם קבעו את בירתם בעמאן. הם העדיפו להצטרף לממלכה הירדנית, ולוותר על ייחודם המדיני.

ככל התיאור הזה אין שמך של אמת.

באותה מידה של אמת אפשר לומר: ביוזמת התושבים הפלסטיניים הוחלף ב-1967 השילטון הירדני בישראלי. הם קבעו את בירתם בקריית-המשלה בירושלים המערבית. הם העדיפו לחיות תחת שילטון-הכיבוש הישראלי. אי: ביוזמת התושבים היסטוריים בא בשנת 1940 השילטון הגרמני במקום השילטון הצ'כי. הם קבעו את בירתם בברלין. הם העדיפו לחיות בפרוטקטוראט של הרייך, ולוותר על ייחודם המדיני.

תחת שילטון ישראלי חיים עתה עשרות מנהיגים פלסטיניים, שהיו עדי-ראייה ל"מהפכה הטוטאלית" שהביא אה לסיפוח הגדה המערבית לממלכת ירדן. אחד מהם הוא עזיז שחאדה, המנהיג הוותיק מרמאללה. הוא היה נוכח בוועידה, שבה קם הדבר.

א כל אחרי כל הנימוקים האלה, עוד יש לדיין ניי מוק נוסף: המנהיגים הפלסטיניים, שאינם חיים תחת שילטון דיין-את-חוסיין, רוצים ביישות פלסטינית שלא תתקיים לצד ישראל, אלא במקומה. ואכן, על כך הם מכריזים השכם והערב.

אולם גם בשטח זה יש לי חדשות לדיין.

אין זה מיקרה שמצריים החלה, לפתע, דוגלת במדינה פלסטינית. אין זה מיקרה שבוגריבה התחיל שוב לדבר על החלוקה. אין זה מיקרה שניכסון וברזנייב הזי כיר בפעם הראשונה את הפלסטינים.

יש לכך הסבר פשוט מאוד: גם בקרב הי מחנה הפלסטיני, המאוגד ב"ארגון השיחרור פלסטין", הולך ומתגבש בישקט רוב למען הקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל, כפיתרון סביר יחיד הניתן לביצוע.

שמענו על כך רבות בבולוניה. עצם הסכמתו של יאסר עראפאת להופעת מישלחת פלסטינית רישמית בצד המישלחת הישראלית שם ("שיבוא אפילו משה דיין!") היה סימפטום לתוזה השקטה בכיוון זה.

אין לי שמך של ספק שדיין יודע זאת, ופחד מכך, לכן הוא נזעק לסתום הגולל על "פלסטין המדינית".

לא מפני שנסתם הגולל המעשי, אלא מפני ש לא נסתם הגולל. המת מסרב למות. הז"ל אינו מזדקק.

ושוב, יש דרך פשוטה להעמיד גם זאת במבחן. תרי דיע-בא ממשלת-ישראל על נכונותה לתמוך בהקמת מדינה פלסטינית חופשית ולהחזיר לה את השטחים הכבושים בגדה המערבית וברצועת-עזה. תקרא למנהיגות הפלסטין ניה, באשר היא, להיכנס למשאומתן על בסיס זה. נראה מה תהיה התגובה של מנהיגי פלסטין בגולה.

אני מוכן להתערב שוב עם משה דיין — הפעם על ארונות-מתים אנתרופואידי מדיר-ארי.

בה — שנשמע זמירות חדשות מן הצד השני.

מ עשי הפלסטינים בעבר לא, סתמו את הגולל על "פלסטין המדינית". אין אומה מאבדת את זכור יותיה הלאומיות בעיקבות שגיאות או מפלות.

השאלה העומדת בפני ישראל איננה: האם ראוים הפלסטינים למעמד ולחרות לאומית? אין אומה עומדת בבחינות-בגרות, ואין ועדת-הסמכה המחלקת תעודות. השאלה העומדת בפני ישראל היא: האם נהייה אי-פעם בשלום, מכלי שהפלסטינים יבואו אל המנוחה ואז הנחלה במדינה משלהם?

הסיכסוך נמשך מזה שלושה דורות. עמדנו בשלוש מיל-חמות גדולות, שכולן נגרמו במישרין או בעקיפין על-ידי הפלסטינים. הטרור והטרור-הנגדי שולטים בחיינו. המיל-חמה הבאה תתחולל במקום או במאחר.

כל זה אינו מדאיג את משה דיין, מפני שי-צעיר-נצתי זה מתייחס אל המליחמה כאד מצב טבעי ורצוי.

הוא חזר אל גימה זו גם בנאומו בטכניון: "אין טעם להתעלם מן המציאות, ובודאי שלא לטיח אותה או אף למרות אותה בשמון-זית זר, כאילו הנפגעים היחידים מהג-שמת הציונות היו הייחוס והביצות שייבשנו."

ובכן, היו שלושה קורבנות: יתושים, ביצות ופלסטינים. הייחוסים והביצות נעלמו. אבל הפלסטינים לא נעלמו, וזם לא ייעלמו. עם אינו נעלם מן ההיסטוריה מפני שמשעה דיין סותם עליו את הגולל בהכפייה.

* תמונה זו צולמה בתהלוכת האחד במאי 1944 בתל-אביב. היא מראה את חברי ברית פועלי פלסטין, שהיתה מסונפת להסתדרות, על הדגל מופיע בצורה בולטת השם פלסטין — בסתירה גמורה לדברי גולדה מאיר.